

Varighet i sykefravær
gjennomsnitt per fylke:

- 29-36 dager
- 37-43 dager
- 44-52 dager

www.nav.no/kunnskap

Beslutningstøtte for sykmeldere.

Rapport fra delprosjekt Statistikk

Innhold

Sammendrag	1
Innledning	2
Bakgrunn	2
Om statistikkportalen Statistikk for sykmelder	2
Delprosjekt Statistikk	3
Mål	3
Organisering.....	3
Beskrivelse av ny statistikkløsning.....	4
Oppsummert har delprosjekt Statistikk	6
Kritiske suksessfaktorer	6
Hva er gjort for å informere.....	7
Brukerstatistikk.....	7
Forvaltning	10
Vurdering	10

Sammendrag

Delprosjekt Statistikk har hatt som mål å bidra til hovedprosjektets mål om mer kvalitet i sykmeldingsarbeidet og økt kunnskap hos sykmeldere om sykefravær.

Delprosjektet har nådd sin målsetning ved å ha videreutviklet den it-baserte statistikkportalen (tilgang via nav.no) hvor hver enkelt sykmelder får kunnskap om egen sykmeldingspraksis sammenlignet med en relevant gruppe sykmeldere. Kunnskapen gir sykmelder mulighet til refleksjon over egen sykmeldingspraksis sett blant annet i forhold til de anbefalte sykmeldingslengdene fra beslutningsstøtten.

Statistikkportalen er et unikt verktøy til kvalitetsforbedring av egen praksis. Innsikten i egen sykmeldingspraksis er godt egnet for diskusjon i kollegagrupper. På den måten kan eksempelvis fastlegen evaluere egen virksomhet i forhold til andre fastleger/legekontor (benchmarking¹). En er ikke kjent med at andre land har tilsvarende verktøy for sykmeldere.

Kunnskapen om egen sykmeldingspraksis vil kunne bidra til bedre kvalitet på behandlernes sykefraværsarbeid og mer likebehandling i sykmeldingsprosessen.

Delprosjektet har bygd på den it-baserte statistikkportalen «Statistikk for sykmelder» (lansert første gang 2011) over egen sykmeldingspraksis og videreutviklet denne til et mer hensiktsmessig, nyttig, målrettet og brukervennlig verktøy for sykmelderne. I tillegg har delprosjektet utviklet statistikkløsningen til et bedre oppfølgingsverktøy for NAV.

Delprosjektet har levert innfor de gitte økonomiske rammene delprosjektet fikk tildelt.

Delprosjektet leverte ny Statistikk for sykmelder 22.juni 2016.

Statistikk for sykmelder forvaltes i hovedsak av Arbeids- og velferdsdirektoratet. Tekniske feil rettes. Nødvendige endringer foretas. Ved behov for større endringer vil dette bli tatt opp med forvaltningsgruppen for hovedprosjektet, som består av representanter fra Helsedirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet og fra Legeforeningen (som den største brukergruppen).

En vurderer oppdraget som fullført, og at vi har oppnådd et mer brukervennlig verktøy for kvalitetsforbedring av den enkeltes sykmeldingspraksis. Det bør arbeides for å lage gode arenaer for bruk av verktøyet, for eksempel ved bruk i kollegagrupper blant fastleger og ved bruk knyttet opp mot oppdraget med å utvikle kursmodul for sykmeldere som Senter for kvalitet i legekontor (SKIL) har fått i forbindelse med IA-avtalen.

¹ Benchmarking er et uttrykk innenfor Bedriftsøkonomien der man innen organisasjoner evaluerer sin virksomhet i forhold til de som man oppfatter egner seg best innen en viss bransje. (Wikipedia)

Innledning

Hovedmålet for prosjekt Beslutningsstøtte er mer kvalitet i sykmeldingarbeidet ved å skape større forutsigbarhet og mer likebehandling i prosessen. I tillegg er det tilført et mål om å øke bevisstgjøringen av arbeidets betydning for helsen. Det er også en målsetning om økt kunnskap hos sykmeldere om sykefravær.

Som en del av hovedprosjektet «Beslutningsstøtte for sykmeldere», skal delprosjekt Statistikk bidra til å gi sykmelderne økt kunnskap om egen sykmeldingspraksis ved å kunne benytte en statistikk-løsning som viser utvikling i sykmeldingslengde (sykefraværslengde) for ulike diagnoser. Hensikten med denne kunnskapen er å bidra til refleksjon over egen sykmeldingspraksis sett blant annet opp mot anbefalte sykmeldingslengder.

Bakgrunn

I oppdragsbrevet fra Arbeids- og sosialdepartementet (ASD), juni 2014, henvises det til at Arbeids- og velferdsdirektoratet har påvist at det er fylkesvise forskjeller i varigheten på sykmeldinger for personer med samme diagnose, og at disse opprettholdes når man ser på sykmeldte innen samme næring. De skriver videre at «Bildet av betydelige fylkesvise forskjeller i varigheten innen de ulike næringene bekreftes i analyser hvor det er tatt hensyn til ulik kjønns- og alderssammensetning i fylkene. Funnene indikerer at det er forhold utover næringsstruktur, kjønn og alderssammensetning som er vesentlige for å forklare forskjeller i sykefraværet og sykefraværsmønsteret på fylkesnivå.»

Med dette som bakgrunn, var oppdraget fra ASD å «*videreutvikle statistikken som kartlegger utviklingen i sykmeldingslengden for ulike diagnoser*», i tillegg til å utvikle beslutningsstøtte for sykmeldere med diagnosespesifikke anbefalinger om sykmeldingslengde.

For å kunne løse oppdraget med å videreutvikle statistikken, ble det etablert et **delprosjekt Statistikk** (ledet av Arbeids- og velferdsdirektoratet) under hovedprosjektet Beslutningsstøtte for sykmeldere. Delprosjektet ble etablert 1. april 2015.

Om statistikkportalen Statistikk for sykmelder

«Statistikk for sykmelder» er en statistikkportal hvor sykmelder kan få tilgang til egen sykmeldingspraksis via nav.no (krever innlogging med BankID eller annen løsning tilsvarende samme sikkerhetsnivå). Portalen ble første gang lansert i 2011 etter et oppdrag som følge av Avtalen om et inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen). Arbeids- og velferdsdirektoratet hadde videreutviklet portalen, og en forbedret utgave ble lansert i 2012.

Gjennom statistikkportalen får den enkelte sykmelder kunnskap om hvordan han/hun sykmelder i forhold til andre innen samme sykmeldergruppe, for eksempel sammenlignes fastleger med andre fastleger i samme område. Sykmelder kan også følge sin egen sykmeldingspraksis over tid. Hensikten med verktøyet er å bruke det til egen refleksjon, til refleksjon og diskusjon med kollegaer og for å kunne utvikle egen sykmeldingspraksis.

Delprosjekt Statistikk

I Statistikk for sykmelder fra 2011/2012 var det ikke mulig å følge egen sykmeldingspraksis i forhold til enkeltdiagnoser, bare i forhold til ulike diagnosegrupper. Dermed hadde sykmelder heller ikke mulighet til å få kunnskap om hvordan han/hun sykmeldte i forhold til anbefalte sykmeldingslengder (diagnosespesifikk beslutningsstøtte) som skulle utvikles.

I delprosjekt Statistikk skulle statistikkportalen videreutvikles til et bedre verktøy både for den enkelte sykmelder og for NAV, for eksempel ved større detaljeringsgrad med hensyn på diagnoser for å kunne følge utvikling i sykmeldingslengde for ulike diagnoser, hyppigere oppdateringer og bedre brukervennlighet.

Mål

Formålet med delprosjekt Statistikk har vært å gi sykmelderne økt kunnskap om egen sykmeldingspraksis ved å kunne benytte en statistikk-løsning som viser utvikling i sykmeldingslengde (sykefraværslengde) for ulike diagnoser. Hensikten med kunnskapen er å bidra til:

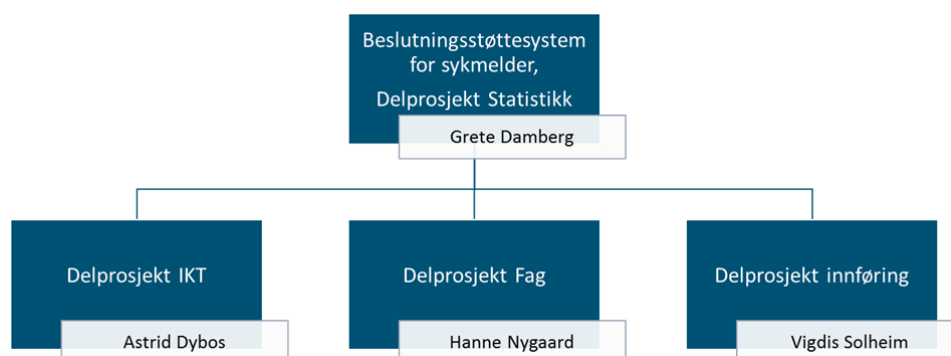
- refleksjon over egen sykmeldingspraksis sett blant annet opp mot anbefalte sykmeldingslengder
- bedre kvalitet på sykmeldernes arbeid med sykmeldinger og oppfølging av sykefravær
- større forutsigbarhet og mer likebehandling i sykmeldingsprosessen

Målet har vært å videreutvikle Statistikk for sykmelder for å bidra til at *sykmelder har tilgang til statistikk om egen sykmeldingspraksis som er hensiktsmessig, nyttig, målrettet og brukervennlig. Samtidig skal løsningen være et bedre oppfølgingsverktøy for NAV.*

Organisering

Prosjektet har vært organisert som et delprosjekt under hovedprosjektet Beslutningsstøtte for sykmelder. Delprosjektet har vært ledet av Arbeids- og velferdsdirektoratet og har hatt tre underdelprosjekter:

Figur 1: Organisasjonskart Delprosjekt Statistikk

På grunn av størrelsen og kompleksiteten har delprosjekt Statistikk hatt egen styringsgruppe hvor Arbeids- og velferdsdirektoratet har hatt styringsgruppeleder og prosjekteier. Helsedirektoratet har vært representert i styringsgruppen. Fra 1. januar 2016 ble overordnet ansvar for delprosjektet overført fra Helsedirektoratet til Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Referansegruppen har vært den samme som for hovedprosjektet bestående av partene i arbeidslivet (LO, NHO, FFO, SAFO), Fysioterapiforbundet ved faggruppen for manuell terapeuter, Norsk Manuellterapeutforening, Norsk kiropraktorforening og Legeforeningen.

Beskrivelse av ny statistikk-løsning

Dataene i løsningen hentes fra sykmeldingene (både elektronisk innsendte og papirsykmeldinger) og bearbeides i NAVs datavarehus. Statistikken vises for sykmelder i den eksterne delen (visningslaget) av statistikkportalen. Sykmelder får tilgang til egen statistikk via nav.no, eventuelt via lenke i eget EPJ-system (elektronisk pasientjournalssystem) til rett sted på nav.no. For å få tilgang til statistikken kreves det innlogging med BankID eller annen løsning tilsvarende samme sikkerhetsnivå.

NAV-ansatte (statistikkmedarbeidere, veiledere på sykefraværsområdet og rådgivende overleger) får tilgang til tilsvarende informasjon som sykmelderne gjennom NAVs datavarehusrapporter over sykmeldingspraksis.

Sykmelder får oversikt over:

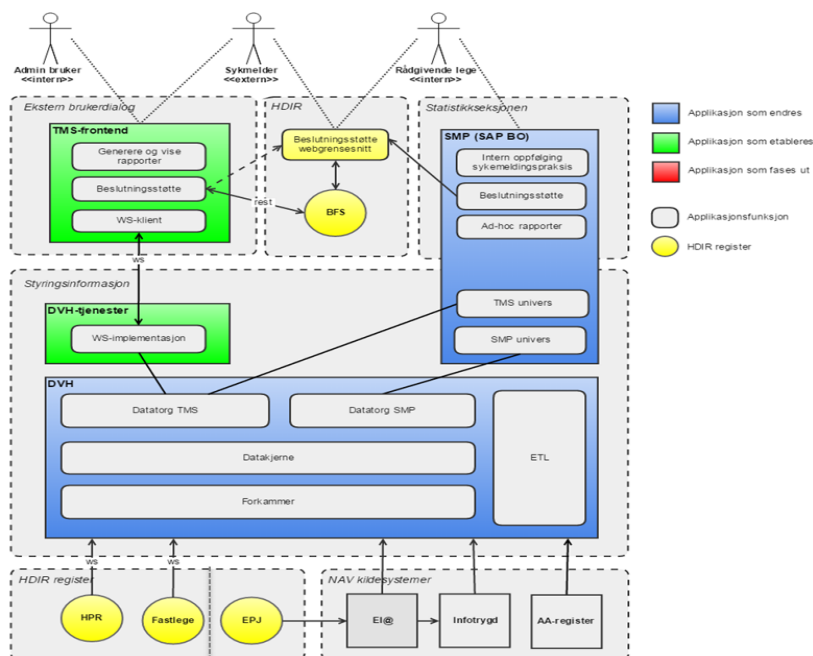
- varighet og gradering av sykmeldinger² og sykefraværstilfellene³ fordelt på kjønn, næring og diagnosegrupper
- hvor mange tilbakemeldinger til arbeidsgiver og NAV som er angitt i sykmeldingen
- de mest brukte sykmeldingsdiagnosene de har benyttet, sammen med tekst fra beslutningsstøtten med anbefalte sykmeldingslengder for den enkelte diagnose
- Fastlegen får oversikt over pasientene på egen liste, - antall, kjønn, alder og hvilke næringer de arbeider i

Statistikken som vises for sykmelder, har ny design og framstår enkel å forstå. Det er stor fleksibilitet i hvilke statistikelementer en kan velge. Det er både tall og grafer som framstiller statistikken. Informasjon og definisjoner er integrert i løsningen.

Tekstene fra Beslutningsstøtten hentes inn gjennom eksternt API mot Helsedirektoratet.

Modernisert it-arkitektur i løsningen hvor statistikken vises i et eget visningslag for sykmelder og hvor sammenstillingen av dataene foregår i NAVs datavarehus, gir større mulighet for å endre innhold i løsningen enn tidligere.

Figur 2: Ny arkitektur for Statistikk for sykmeldere

² Sykmelding = hver enkelt sykmelding som er skrevet ut av lege, manuellterapeut eller kiropraktor

³ Sykefraværstilfelle = en periode hvor en pasient har vært sammenhengende sykmeldt. Et sykefraværstilfelle kan bestå av en eller flere sykmeldinger

Det er utviklet ny *brukerstatistikk* som gir NAV mulighet for å følge bruken av Statistikk for sykmelder.

Oppsummert har delprosjekt Statistikk

- Videreutviklet Statistikk for sykmelder lansert 2011, til å bli et bedre verktøy for den enkelte sykmelder, både innholdsmessig og med hensyn til brukervennlighet
- Videreutviklet statistikk-løsningen slik at den gir muligheter for sykmelder til å reflektere over egen sykmeldingspraksis i forhold til beslutningsstøttene for ulike diagnoser
- Videreutviklet og gjennomført endringer i presentasjonen av statistikkrapporter i NAV datavarehus slik at NAV bedre kan følge opp sykmeldingspraksis på et overordnet plan og i tillegg gis mulighet til å samhandle med sykmeldere om deres egen praksis
- Utarbeidet statistikk som gir mulighet for NAV til å reflektere over sykmeldingspraksis i forhold til beslutningsstøttene for ulike diagnoser
- Modernisert it-arkitekturen i løsningen. Det gir et bedre visningslag for sykmelder og mer hensiktsmessig sammenstillingen av dataene i NAVs datavarehus. Denne moderniseringen gir større fleksibilitet og mulighet for å endre innhold i løsningen enn tidligere.

Delprosjektet har levert innfor de gitte økonomiske rammene delprosjektet fikk tildelt.

Delprosjektet leverte ny Statistikk for sykmelder 22. juni 2016.

Kritiske suksessfaktorer

Delprosjektet var *organisert på en hensiktsmessig måte* med aktiv deltakelse fra fagkontor (sykefravær og trygdemedisin), statistikk og IT både i prosjektgruppe og styringsgruppe. Dette ga god utnyttelse av kapasitet og kompetanse.

Det har vært *tilstrekkelig tilgang på ressurser* både fra fagsiden og hos IT. Ressursene har vært dedikerte og har gjort en ekstra innsats når utfordringer dukket opp.

Det har vært *god involvering av brukerne* både i behovsfasen og under test. Det ble gjennomført en innsiktsfase med bred involvering av brukere (fastleger, kiropraktorer, manuellterapeuter, rådgivende overleger i NAV og andre ansatte i NAV som jobber med sykefravær) og brukerorganisasjoner. Arbeidet ble gjennomført med brukerinvolveringsmetodeverket «design thinking» og ga god innsikt i brukerbehov. Dette har medført en vesentlig bedre løsning enn det som opprinnelig var laget.

Gjennom god og tidlig involvering av virksomhetsarkitektur fikk en utviklet en ny arkitektur mer i tråd med NAVs *arkitekturstrategi*.

Når det kom *utfordringer* i prosjektet, ble disse løst raskt med konkrete tiltak, med god involvering av styringsgruppen. Dette medførte effektiv fremdrift til tross for store utfordringer. Dette er også hovedårsaken til at prosjektet leverte i henhold til politisk bestilling.

Det har vært et godt samarbeid med hovedprosjektet og med de andre delprosjektene. *Samarbeidet på tvers av* Helsedirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet har fungert på en effektiv måte, og det har vært godt samarbeid med oppdragsgiver, - Arbeids- og sosialdepartementet og med Helse- og omsorgsdepartementet.

Hva er gjort for å informere

Statistikk for sykmelder har informasjon og forklarende tekster innbakt i løsningen. NAV-ansatte, spesielt de rådgivende overlegene, får informasjon og opplæring om løsningen gjennom internt e-læringskurs og samlinger, slik at de kan fremme bruken, både internt og blant sykmeldere.

Det ligger informasjon på nav.no. Det vises til Statistikk for sykmeldere i ulike former for undervisning, f. eks. for medisinerstudenter, i obligatoriske kurs for leger i spesialisering, på stand på konferanser. Det har også vært informasjon i media og i annonser i Tidsskriftet for Den norske legeförening.

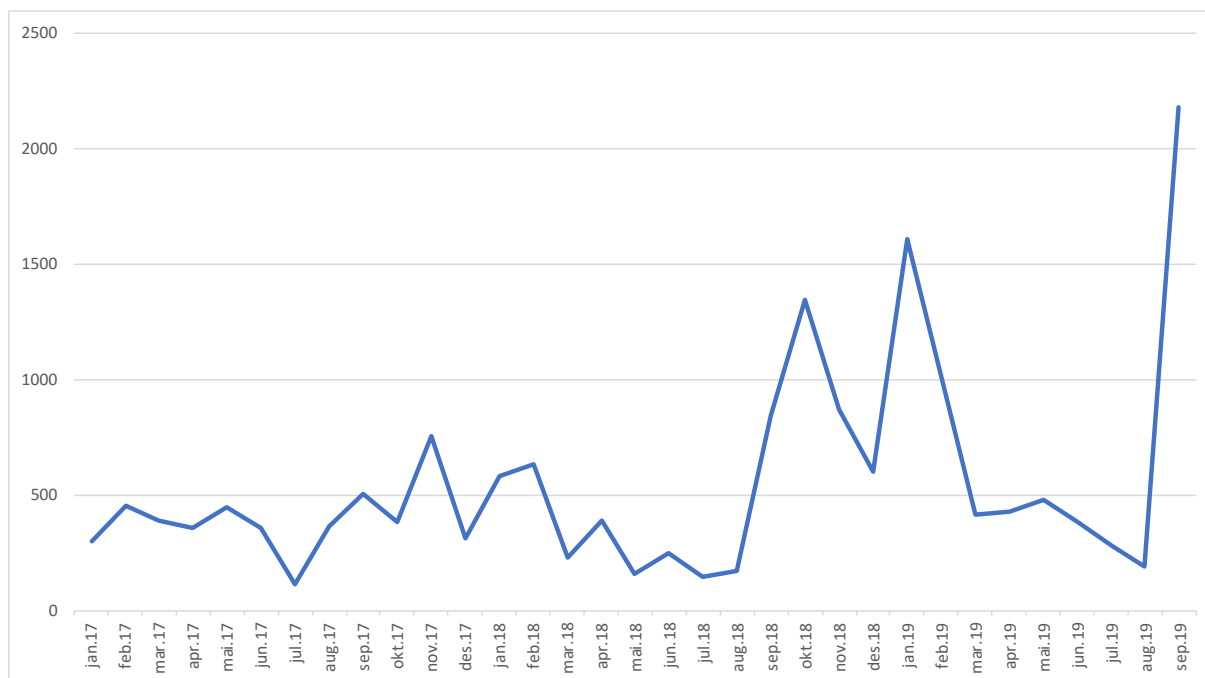
NAVs lege- og behandlertelefon gir teknisk brukerstøtte og informerer om Statistikk for sykmeldere ved kontakt med sykmeldere.

Brukerstatistikk

Brukerstatistikken som NAV har tilgang til, består av to type kilder:

1. Google analytics som teller antall sidehenvisninger (det vil si hvor mange sider i statistikkløsningen som alle som er inne i løsningen ser på). Google analytics har ikke mulighet til å skille mellom ulike sykmeldergrupper. Brukerstatistikk fra Google analytics har data fra 2017.
2. Den andre nyutviklede kilden til brukerstatistikk fra oktober 2018, henter data fra NAVs database til Statistikk for sykmelder-applikasjonen (SFS-applikasjonen). Denne gir oversikt over hvilke sykmeldere som har logget seg på applikasjonen og over hvor sykmelderne jobber foruten hvilke sykmeldergruppe (fastleger, andre leger, kiropraktorer og manuellterapeuter) som har benyttet statistikken.

Figur 3: Unike sidehenvisninger i Statistikk for sykmelder (SFS-applikasjonen) Fra Januar 2017 til september 2019.

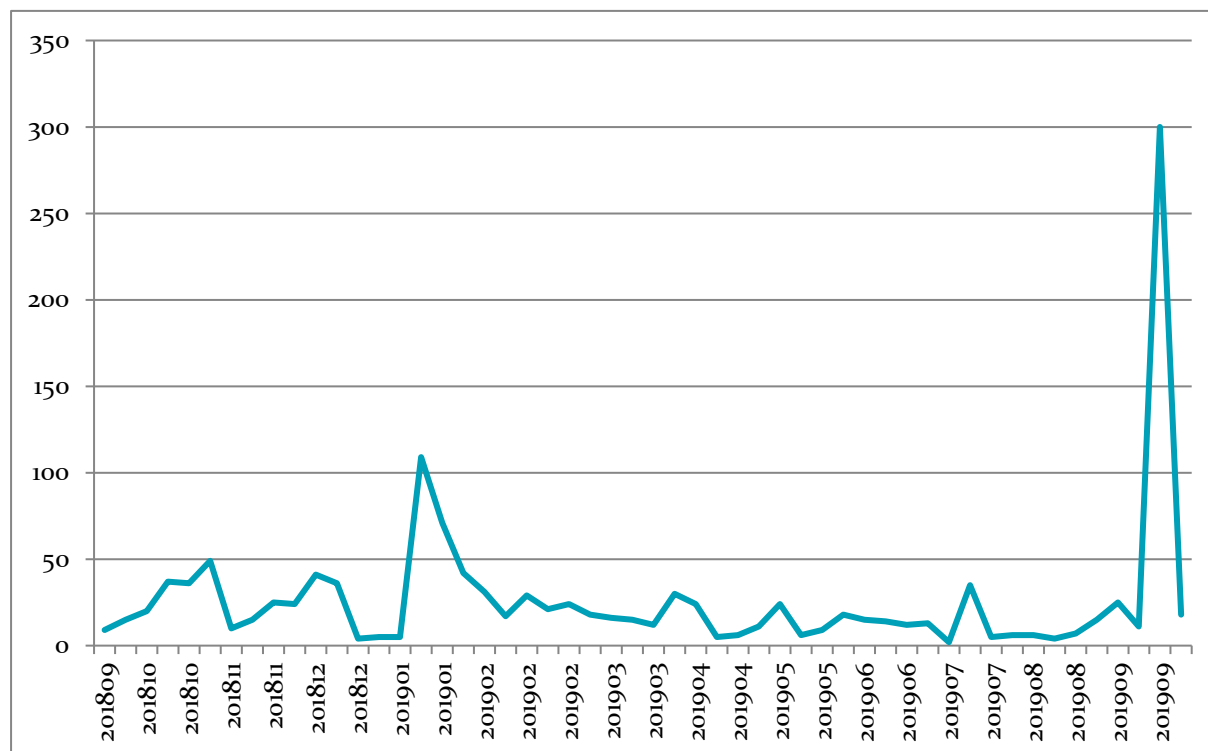

Kilde: Google analytics

Figur 3: viser en jevn bruk av statistikkapplikasjonen fra januar 2017 og frem til august 2018 med unntak av sommermånedene. I september 2018 startet prosjekt Implementering, og da økte bruken kraftig i september, oktober og november. I Januar 2019 gikk bruken opp ytterligere opp. Topp-punktet vi ser i september 2019 kom etter et presseoppslag i Aftenposten legers sykmeldingspraksis⁴. I løpet av det døgnet (17. september) saken lå på forsiden til www.aftenposten.no var det over 200 brukere som logget seg på applikasjonen.

⁴ <https://www.aftenposten.no/norge/i/Adq88q/Ga-ett-ars-sykmelding-for-slapphet-Na-er-legen-fratatt-retten-til-a-sykmelde>

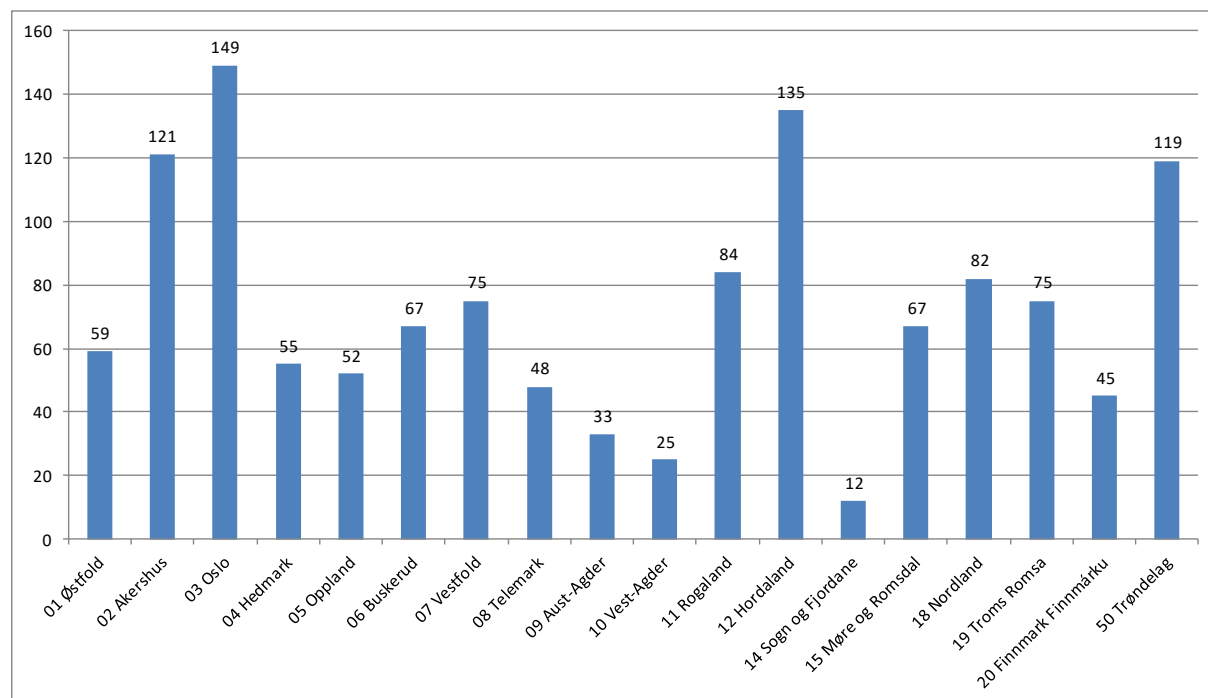
Figur 4: Antall unike brukere. Ukestall fra september 2018 til september 2019

Kilde: SFS-applikasjonen/NAV

Figur 4: viser antall unike brukere som har vært inne i Statistikk for sykmeldere fra september 2018 og frem september 2019 (uke 40). Bruken av applikasjonen var svært høy i januar 2019. Resten av året har bruken ligget på mellom 20 og 30 unike brukere i uken. Toppunktet vi ser i september 2019 kan ha sammenheng med nettsaken til Aftenposten som nevnt over.

Figur 5: Antall unike brukere fordelt på geografi. Totalt for hele perioden (Uke 39 i 2018 -uke 40 i 2019).

Kilde: SFS-applikasjonen/NAV

Figur 5: viser at det har vært flest sykmeldere fra Oslo, Hordaland og Trøndelag som har brukt applikasjonen og færrest i Sogn og Fjordane og Vest-Agder.

Forvaltning

Statistikk for sykmelder forvaltes i hovedsak av Arbeids- og velferdsdirektoratet. Tekniske feil rettes. Ved endringer i statistikkgrunnlaget, f. eks. ved endringer i kommunegrensene, må dette endres i statistikk-løsningen. Ved behov for større endringer vil dette bli tatt opp med forvaltningsgruppen for hovedprosjektet, som består av representanter fra Helsedirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet og fra Legeforeningen (som den største brukergruppen).

Vurdering

En vurderer oppdraget som fullført, og at vi har oppnådd et mer brukervennlig verktøy for kvalitetsforbedring av den enkeltes sykmeldingspraksis. Statistikkportalen er modernisert og har blitt et mer hensiktsmessig verktøy for NAV ved oppfølging av sykmeldere. Brukerstatistikken viser varierende bruk. Det bør vurderes hvordan man kan oppnå økning i bruken. Det bør arbeides for å lage gode arenaer for bruk av verktøyet, for eksempel ved bruk i kollegagrupper blant fastleger og ved bruk knyttet opp mot oppdraget med å utvikle kursmodul for sykmeldere som Senter for kvalitet i legekontor (SKIL) har fått i forbindelse med IA-avtalen.

OLA A. NORDMANN

Din statistikkgruppe: [🔗](#)
 Allmennpraktiserende leger
 Få beskjed om ny statistikk:
[registrer din e-postadresse her](#)

17,9 %

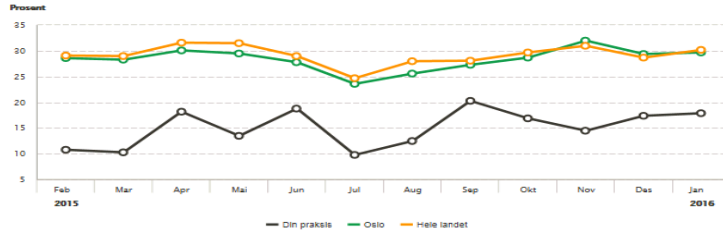
AV SYKMELDINGENE
 DINE ER GRADERT
 Periode: Januar 2016
[Klikk for å se statistikkrapport](#)

92 dager

ER GJENNOMSNITTLIG VARIGHET PÅ
 SYKEFRAVÆRSTILFELLENE DINE
 Periode: 4. kvartal 2015
[Klikk for å se statistikkrapport](#)

Utvikling av andel graderte sykmeldinger

[Vis som graf](#) [Vis som tabell](#)

Søk etter diagnose med beslutningsstøtte

Du kan søke etter diagnosekode (ICPC-2) og hele eller deler av diagnosenavn. ICD-10 koder er konvertert til tilhørende ICPC-2 kode.

Søk etter diagnose [🔍](#)

Se [finnkode.helseidrektoratet.no](#) for å finne rett ICPC-2 kode eller diagnosenavn.

Dine mest brukte sykmeldingsdiagnoser i perioden 4. kvartal 2015

For å se beslutningsstøtte, trykk på den enkelte diagnosen

Diagnose	Dine sykefraværstilfeller (Antall)	Gjennomsnittlig varighet på sykefraværstilfeller (Dager)	
		Din praksis	Hele landet
P70 Depressiv lidelse	8	75	139
R78 Akutt bronkitt/bronkiolitt	5	6	12
R83 Luftveisinfeksjon IKA	5	9	13
D70 Tarminfeksjon	5	4	17
L87 Bursitt/tendinit/synovitt IKA	4	123	82

[Se alle dine brukte sykmeldingsdiagnoser](#)